

Lesson 7

Bang sa'ingge dusehin pa'asek si dunya

Panagna'an 3

Assalamu alaikum me' bagayku mapakalehin. Tiya' ku katakdilan we' Tuhanin magaka-aka si ka'am. Iye Tuhan po'on kasanyanganin. Kabaya'annen, we' kēmon me' a'ahin tasabutde duk maglilla' nuhut lān bakas minemesnen, supaya a'ahin makajari kinimatan bentel we' ne duk supaya siye sinakup dem kasanyanganne te'edin salama-lama. Sinna kami we' makajari kami magpakale balik si ka'am ellew inin programabi inēnan “*Lānin duk a'ahin manjari bentel si matahan Tuhan*”.

Si me' duwe lesson dehellu amban inin ta'ayate bang sa'ingge pinapanjari we' Tuhanin me' duwe a'a tagna'in. Pa'in Kitabin, “*Pinapanjari we' Tuhanin manusiya'in neppu iye. Kuwe' Tuhanin du pinapanjari manusiya'in. Lella duk dende pinapanjarinen.*” (Panagna'an 1:27) Pinapī we' Tuhanin diyalem niyawa lellahin duk dendehein pikilan duk makajari kata'uhande Tuhanin, papīhanne siye atey duk siye makajari malasa si Tuhan. Inurungan isab siye baya' supaya siye makajari mene' bang ngatu ke siye nuhut Tuhanin atawa ga'i. Takitete isab we' pinatenna' we' Tuhanin a'ahin diyalem likus jambangan, iyan likus hāp manamal minemes we' Tuhanin si dunya si lahat inēnan *Eden*. Pangurung we' Tuhanin pusi **Apu' Adam**, lella tagna'in, duk **Sitti Hawa**, dende tagna'in, kēmon sukalden supaya siye ellum dem kasanyangan duk ga' niya' kulang si siye. **Mabaya' Tuhanin we' me' a'ahin kata'uhande iye, malasa si iye duk mudji iye salama-lama.**

Ubus, tasabutte isab we' iye kahandak Tuhan mahāpin **panuleyne** a'a bakas pinapanjarinen **mura** du. Si tengnga' likus miya'an pinatomo' we' Tuhanin **kayu pangata'u mahāp duk mala'atin**, ubus bu da'akne a'ahin, pa'inne, “*Makajari kakannu kēmon bayu'an buwa' kayu dem likus inin. Saguwa' da'a te'ed kakanun buwa' kayu pangata'u mahāp duk mala'atin. Pegge' si ellew pamangannu buwa'ne miya'an iye ne ellew kamateynun.*” (Panagna'an 2:16)

Ine jānnen hangkan Apu' Adam tiningingan we' Tuhanin sa miya'an? Pegge' mabaya' Tuhanin magpakite bang ine diyalem atey Apu' Adamin. Duma'in isab Apu' Adam tiningingan mekepegduse iye, saguwa' supaya iye iledjiki'an duk ngabasag. A'a pinapanjari we' Tuhanin ga' niya'

salla'ne duk ga' niya' dusene saguwa' duma'in iye hātinēn we' lasanen jukup ne duk tewwa' ne bo'ohannen. Sinuleyan Apu' Adam we' Tuhānin **panestinganne lasanen**. Bang tatuhut Apu' Adam pina'in Tuhānin, iyan porebanen we' kalasahanne te'ed Tuhānin diyalem ateyne. Inin du isab, bang tatuhut Apu' Adam pina'in Tuhānin duk teyikutanne dusehin ngabasag iye sabab panesting iye miya'an, pegge' pa'in Kitabin, *“Bang tasandalte bi kasigpitanen bi, kasulitan Tuhānin si kite bi.”* (Roma 5:4)

Ellew inin payamante si kapitulu tellu si jūd Panagna'an. Inin kapitulu magpakite bang **sa'ingge dusehin pa'asek dem dunya**. Bang tasabutte panolo' dem kapitulu inin, kata'uhante bang we'ey atey manusiya'in 'bingkok' duk la'at, duk bang we'ey dunyahin penno' we' kasigpitan, kasusehan duk peddi'.

Bakas takaletēn ne we' tagna'nen Apu' Adam duk Sitti Hawa la'i si likus si lahat Eden. Kaduhulan siye la'i duk kēmon mekesinna-sinna la'i du. Bu iye pe mahāpin **kahaba' ellew hap pī Tuhānin, hap likus** miya'an, bang ga'i ne panas ellewin, supaya iye mekepegbissā duk disi Apu' Adam duk Sitti Hawa. Hap pī Tuhānin mayaman siye pegge' kabaya'annen we' magtuhut-tuhut siye duk magsulut-sulut.

Saguwa' inakahan kite dem Kitab we' **niya' pe isab la'i dem likus miya'an**. Kata'uhannu ke bang sine iyan? Iye **Nakura' Seyitanin**, iye menguntarahan Tuhānin. Pag papanjari Tuhānin dunyahin duk kēmon diyalemnen, mayam hep Nakura' Seyitanin. Pag da'ak Tuhānin pusi Apu' Adam we' ga'i subey kakanne buwa' kayu pangata'u mahāp duk mala'atin pakale hep isab Nakura' Seyitanin. Duk duma'in hadja iye mayam duk pakale saguwa' **magplanu** ne iye maka'atan hinangan Tuhān mahāpin. Magplanu Nakura' Seyitanin nassat a'a bakas pinapanjari we' Tuhānin supaya siye ga'i kahagad si Tuhān, magduse, pasape' amban Tuhān duk magmula! Bang Tuhānin, kata'uhanne we' magplanu Nakura' Seyitanin sa miya'an, saguwa' disi Apu' Adam duk Sitti Hawa ga' niya' kata'uhande sabab inin.

Dembuwa' ellew, pag la'i disi Apu' Adam duk Sitti Hawa tapit si kayu pamagesan Tuhān ga'i dina'ak si siye kinakan buwa'nen, patapit Nakura' Seyitanin si siye magpasalingu si bantuk **sawe** duk missā si siye. Sinulat dem Kitab, pina'in: *“Niya' sawe lalem akkalnen amban kēmon hayep talun pinapanjari we' Tuhānin. Pa'in sawehin si dendehin, ‘Bennal ke? Bakas ke ka'am kasessa'an we' Tuhānin we' ga'i makajari kakanbi me' buwa' kayu dem likus inin?’ ”* (Panagna'an 3:1)

Padeheng ne kite dahu' mikil. Ine jānnen hangkan Nakura' Seyitanin paguwa' kuwe' bantuk sawe? Pina'in dem Kitab, *“lalem akkal sawehin amban kēmon hayep talun pinapanjari we' Tuhānin.”* Nakura' Seyitanin manassatin, hangkan pakitehanne dinen kuwe' lalem kata'unen. Duma'in Nakura' Seyitanin patapit pu disi Apu' Adam duk Sitti Hawa

si bantuk naga hadje duk peyat duk pa'inne, “Assalamu alaikum, Adam duk Hawa. Aku Nakura' Seyitanin duk kuntarahanku Tuhanin! Pitu ku ellew inin nassat ka'am supaya teyikutanbi Tuhanin, iye Mangantan an umulin, supaya ka'am magmula salama-lama!” Duma'in sa miya'an bissā Nakura' Seyitanin! Si bantuk ine paguwa' iye si siye? Si bantuk settuwa hāp pinayaman duk lalem kata'unen. Missā iye si siye pinalabey amban sawe, pegge' masa miya'an, pag ga' pe dusehin pa'asek si dunya, sawehin lalem akkalnen amban kēmon hayep sinduwehin.

Nakura' Seyitanin sa miya'an pe sampay kuwe'itu. Lalem akkalnen. Sigi-sigi pe iye magmā-mā we' hāp iye duk tewwa' bisan ine-ine pengisunne. Pa'in Kitabin: “*Bisan du Nakura' Seyitanin magpasalingu du kuwe' bantuk mala'ikat.*” (2 Korinto 11:14) Hangkan inakahan kite andang we' Tuhanin dem Lapalne, pa'inne, “*Pahatul-hatul ka'am, kaw ka'am tabo'o we' me' nabi ga'i bennal. Si luwasan hāp addatden, saguwa' dem ateyde, la'atan siye kuwe' dalil asu bingis.*” (Mateo 7:15) Nakura' Seyitanin luwal ngakkal. Iye jānnen hangkan iye paguwa' pu disi Apu' Adam duk Sitti Hawa kuwe' sawe lalem akkalnen. Iye isab jānnen hangkan iye pinene'nen missā pu Sitti Hawa, duma'in pu Apu' Adam, pegge' ara'-ara'ne kaw mura sinassat Sitti Hawa amban Apu' Adam. Pag ga' pe pinapanjari Sitti Hawa, andang ne Apu' Adam ga'i dina'ak mangan buwa' kayu miya'an. Bu kata'uhan Nakura' Seyitanin sabab miya'an. Saguwa' Sitti Hawa, kata'uhanne isab sabab panganda'akan Tuhanin. Nakura' Seyitanin ta'u te'ed mikil duk kata'uhanne du bang ine ka'ujudan kabaya'annen. Pa'in Nakura' Seyitanin, kaw bang tabo'one dendehein mangan buwa' kayu pangata'u mahāp duk mala'atin, kaw Apu' Adam nuhut iye ga'i kahagad si Tuhanin.

Hangkan pa'in Kitabin: “*Pa'in sawehin si dendehein, 'Bennal ke? Bakas ke ka'am kasessa'an we' Tuhanin we' ga'i makajari kakanbi me' buwa' kayu dem likus inin?'*” (Panagna'an 3:1) Takalenu ke bang ine pa'in Nakura' Seyitanin pu Sitti Hawa? Pa'inne, “*Bakas ke ka'am kasessa'an we' Tuhanin we' ga'i makajari kakanbi me' buwa' kayu dem likus inin?'*” Tasabutnu ke bang ine dem pikilan Nakura' Seyitanin? Suleyanne Sitti Hawa **ngurangan pikilan magduwe-duwe** sabab Lapal Tuhanin. Hangkan pa'inne, “**Bakas ke ka'am kasessa'an we' Tuhanin...?**” “**Bennal ke?**” Bu iye pe addat Nakura' Seyitanin sampay kuwe'itu. **Kuntarahanne Lapal Mabennalin**, pegge' kata'uhanne we' Lapal Tuhanin tege balakat magpakite we' ga'i iye basag duk we' dusta' hadja pina'innen. Kata'uhan Nakura' Seyitanin hep we' dusta'in tada'ag we' mabennalin kuwe' lindemin tada'ag we' danta'in.

Na, pakale isab kite bi bang ine pina'in dendehein duk Nakura' Seyitanin. Pina'in dem Kitab:

“*We'ey isab ga'i?*’ pa'in dendehin. *'Makajari du kakan kami me' buwa' kayu dem likus inin. Luwal hadja,*’ pa'inne, *'niya' dampo'on kayu si tengnga' likus inin ga'i kami da'ak Tuhanin mangan buwa'nen. Ga'i kami makajari bisan ngantanne duk kami ga'i matey.*’ ***Ga'i iyan to'o. Ga'i du ka'am iyan matey,***’ iye helling sawehin. *'Hangkan ka'am tinagga,*’ pa'in sawehin, *'pegge' kata'uhan Tuhanin we' bang ka'am maka'akan buwa' kayu miya'an, manjari ne ka'am kuwe' Tuhanin ngata'uhan mahāp duk mala'atin.*’” (Panagna'an 3:2-5)

Meke'ulali' te'ed inin! Ine bakas pina'in Tuhan ma'umantag pu Apu' Adam duk Sitti Hawahin bang kakande buwa' kayu mangga'i dina'ak kinakan si siyehin? Bakas pa'inne, **“*Matey kew!*”** Ine pina'in Nakura' Seyitanin? Pa'inne, **“*Ga'i du ka'am iyan matey!*”** Duma'in hadja siye urungan Nakura' Seyitanin pikilan magduwe-duwe sabab Lapal Tuhanin saguwa' **pa'inne** pinapasti' **we' ga'i to'o!** Ine tapikilnun sabab inin? Sine mamissā mabennalin, Tuhanin atawa Nakura' Seyitanin? Pa'in Kitab Masutsihin we' Tuhanin Mabennalin duk ga'i iye makajari magdusta'. Saguwa' bang Nakura' Seyitanin, ga'i du pahadjene mabennalin. Pa'in Kitabin, **“*ga' niya' bennal la'i si iye. Iye bahannen, magdusta' pegge' inin addatnen. Dusta'an te'ed iye duk iye po'on dusta'in kēmon.*”** (Yahiya 8:44)

Manjari, subey isab ta'essebte we' Nakura' Seyitanin duma'in hadja **dusta'an** saguwa' **ngakkal** isab iye. Lalem akkalnen; **pagsewusagetne mabennalin duk mangga'i mabennalin.** Tahātite iyan si me' bissā Nakura' Seyitan pu Sitti Hawa duk Apu' Adamin, **“*Bang ka'am maka'akan buwa' kayu miya'an, manjari ne ka'am kuwe' Tuhanin ngata'uhan mahāp duk mala'atin.*”** Pag pa'in Nakura' Seyitanin, **“*Manjari ka'am kuwe' Tuhanin!*”** **dusta'** du iyan, pegge' a'a magdusta'in duma'in kuwe' Tuhanin, saguwa' kuwe' Nakura' Seyitanin. Saguwa' pag pa'inne, **“*Ngata'uhan du ka'am mahāp duk mala'atin*”** **bennal** du pina'innen, pegge' pag ubus disi Apu' Adam duk Sitti Hawa magduse, kata'uhande ne bang ine mala'atin. Saguwa' ga'i siye inakahan we' Nakura' Seyitanin we' kuwe' laksun matekka si siye sabab kata'ude inin. Bakas pa'in Tuhanin, pa'inne, **“*Bang kakannu buwa' kayu miya'an bugtu' matey kew!*”** Saguwa' Nakura' Seyitanin, pa'inne, **“*Bang kakannu buwa' kayu miya'an, ga'i du ka'am iyan matey!*”** Magdusta' Nakura' Seyitanin. Hangkan hep pag pa'in Tuhanin we' **“*Matey du ka'am!*”** masuwey Nakura' Seyitanin duk pa'inne, **“*Ga'i du ka'am iyan matey!*”**

Na, kuwe'itu Apu' Adam duk Sitti Hawa subey ne **mene' bang tuhutde Lapal Tuhanin atawa bissā Nakura' Seyitanin.** Inin subey pinene'den, bang kahagadde ke bissā Tuhanin atawa bissā Seyitanin. Teyima'de ke mabennalin atawa dusta'in? Tuhutde ke Mangantanan Danta'in atawa Mangantanan lindemin?

Matsa pe kite namba duk kata'uhante bang inggehin pinene'den. Pa'in Kitabin: *“Pinayaman we' dendehein buwa' kayuhin. Takitene we' hāp kinakan duk makasinna-sinna pinayaman. Magtawus kabaya'anne kinakan supaya ngalalem ko' kata'unen. Hangkan ngeddo' ne dendehein buwa' kayu miya'an bu kinakan we' ne. Inurungan isab we' ne ellanen duk kinakan isab we' ne.”* (Panagna'an 3:6)

Meke'ulali' te'ed! Bakas papanjari Tuhanin a'ahin neppu iye supaya makajari kata'uhanne Tuhanin, malasa si iye duk kahagad si iye salama-lama. Saguwa' a'ahin, ine hinangne? Sarang ke lasanen hangkan tuhutne panganda'akannen? Duma'in! **Eddo'ne pe ga'i nuhut Tuhan Po'on Lasahin duk iye tinuhutnen banta Tuhanin duk banta manusiya'in, hātinēn Nakura' Seyitanin!**

Allo, mekesuse te'ed ellew miya'an! Papu'ten, Apu' Adam duk Sitti Hawa, teyikutande Tuhanin sabab kakande buwa' kayu mangga'i dina'ak kinakan si siyehin. Niya' eli'an pa'inne: *“Bang beytu panaki ga'i padeheng sakihin si a'a tagna' masakihin!”* Sa miya'an du isab sabab duse. Pa'in Lapal Tuhanin: *“Tagna' dembuwa' du hadja manusiya' magdusehin, Apu' Adam. Iye miya'an tagna'an duse si dunyahin. Pegge' niya' ne duse si dunya, niya' isab kamatey dem dunya. Hangkan hep kēmon manusiya'in ujud matey pegge' kēmon magduse.”* (Roma 5:12) Sinna kite duk ga'i, masi ne sa miya'an!

“Bang sebad ga'i manjari momol.” Ka'u duk aku duk kēmon me' a'ahin neppu Apu' Adam hep. Kemuwete tagna' inanakan, andang ne kite dusehan duk subey kite matey pegge' **tubu' Apu' Adam kite bi**. A'a tagna'in ga'i nuhut panganda'akan Tuhanin, iye papu'ten bi bu **sali' kite bi duk iye**. Niya' ke kite bi makajari magpa'in we' ga' pe langgalante bi panganda'akan Tuhanin? Ga' niya' bisan dembuwa'! Amban ente' pusaka'te bi diyalem ateyten bi mangga'i manuhut panganda'akan Tuhanin? Amban Apu' Adam. Kuwe' saki ngaleggey, **duse Apu' Adam tagna'in paleggey si kite bi kēmon**. Bugtu', *“bang beytu panaki ga'i du padeheng sakihin si a'a tagna' masakihin!”*

Saguwa' inakahan kite dem Lapal Tuhanin we' niya' pe ase-asete: *“Sabab dambuwa' duse hadja, kēmon manusiya'in suku'nen ilegga we' Tuhanin. Damikkiyan isab sabab dambuwa' hinangan bentel, kēmon manusiya'in makajari inampun duk kinimmatan bentel we' Tuhanin duk ellum siye ga' tamanan.”* (Roma 5:18) Ga'i makajari we' ellew inin pahātihante kēmon, saguwa' si me' lesson si pasōnganin hapalte bi sabab lān katimbulan minemes we' Tuhanin supaya a'a magdusehin makajari balik si Tuhan.

Me' bagayku, ubus ne programabi ellew inin inēnan *Lānin duk a'ahin manjari bentel*. Bang simana balik pala'us kite bi si kapitulu importante inin, supaya kata'uhante bang sa'ingge disi Apu' Adam duk Sitti Hawa

pag tumahala' ne siye amban lān mabentelin duk nuhut lān mangga'i mabentelin.... Karayaw inurungan ka'am kata'u we' Tuhanin sasangbi mikil-mikil sabab me' bissā mabennal inin:

“Tagna', dambuwa' du hadja manusiya' magdusehin, si Apu' Adam. Iye miya'an tagna'an duse si dunyahin. Pegge' niya' ne duse si dunya, niya' isab kamatey dem dunya. Hangkan hep kēmon manusiya'in ujud matey pegge' kēmon magduse!” (Roma 5:12)

Wassalam